

Инфо ЦББиХ

У овом броју:

ЦББИХ У СЕПТЕМБРУ ОРГАНИЗУЈЕ МЕЂУНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦИЈУ ПОД НАЗИВОМ „20 ГОДИНА СТАБИЛНОСТИ“

КАРТИЧНО ПОСЛОВАЊЕ У БиХ

ПЛАТНИ БИЛАНС БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2016. ГОДИНУ

ПРЕДСТАВНИЦИ АМЕРИЧКИХ ФЕДЕРАЛНИХ РЕЗЕРВИ ПОСЈЕТИЛИ ЦББИХ

ЦББИХ ПУСТИЛА У ОПТИЦАЈ ДОДАТНЕ КОЛИЧИНЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНОГ НОВЦА, ШТАМПАНИХ И КОВАНИХ У 2017. ГОДИНИ

ПОЧИЊЕ ИЗРАДА ПЛАНА ИНТЕГРИТЕТА ЦББИХ

ПОЧЕЛА ПРИМЈЕНА НОВИХ ОДЛУКА ЦББИХ ИЗ ДОМЕНА РАДА ПЛАТНИХ СИСТЕМА

ПОСЈЕТЕ УЧЕНИКА И СТУДЕНТА ЦЕНТРАЛНОЈ БАНЦИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

Издавач: Централна банка Босне и Херцеговине;
Адреса: Маршала Тита 25, 71000 Сарајево

Припрема: Служба за односе са јавношћу

Превод текстова на енглески језик: Служба за односе са јавношћу

Лектура (језици бх. парода и енглески језик): Служба за публикације и библиотеку и Служба за протокол и превођење

ЦББиХ У СЕПТЕМБРУ ОРГАНИЗУЈЕ МЕЂУНАРОДНУ КОНФЕРЕНЦИЈУ ПОД НАЗИВОМ „20 ГОДИНА СТАБИЛНОСТИ“

У оквиру активности за обиљежавање 20. годишњице Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), дефинисано је да 22. 9. 2017. године буде датум одржавања међународне конференције која ће носити назив „20. година стабилности“. Назив конференције је уједно и слоган под којим ће ЦББиХ, током године, водити све активности везане за обиљежавање овог јубилеја. С тим у вези, упућено је писмо позива члановима Предсједништва Босне и Херцеговине те панелистима на конференцији – високим званичницима Европске централне банке, Међународног монетарног фонда, Европске комисије, Европске банке за обнову и развој те гувернерима централних/народних банака региона: Србије, Македоније, Албаније, Бугарске, Црне Горе, Хрватске, Румуније и Словеније. Извршни одбор за обиљежавање 20. годишњице ЦББиХ дефинисао је и прелиминарни програм конференције. Покренуте су активности на припреми изложбе новца у Земаљском музеју Босне и Херцеговине, уз приједлог да изложба званично буде отворена 11. 8. 2017. године, на дан годишњице ЦББиХ, а затворена 22. 9. 2017. године, на дан одржавања међународне конференције.

ПЛАТНИ БИЛАНС БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ ЗА 2016. ГОДИНУ

Централна банка Босне и Херцеговине објавила је податке о платном билансу за 2016. годину. Према тим подацима дефицит текућег рачуна износио је 1,31 милијарду КМ, што је за око 266 милиона КМ мање у односу на 2015. годину.

У релативном исказу, дефицит текућег рачуна износио је 4,4% БДП-а, а што је значајно смањење у односу на 5,5% БДП-а у 2015. години.

Главни узрочник дефицита текућег рачуна је значајан дебаланс у спољнотрговинској размјени робе. Дефицит трговине робом у 2016. години износио је 7,20 милијарди

КМ и за око 219 милиона КМ је био мањи у односу на 2015. годину, што је резултат повећања извоза роба. На билансу услуга остварен је суфицит од 2,15 милијарди КМ, што је за око 65 милиона КМ више у односу на годину раније, а чemu је повећан приход од туризма дао допринос.

Суфицит примарног дохотка је благо повећан и износи 160 милиона КМ, док је секундарни доходак у суфициту од 3,58 милијарди КМ и незнатно је смањен у односу на 2015. годину. Најзначајнија ставка секундарног дохотка су примљени текући трансфери који су у 2016. години износили 3,58 милијарди КМ. Од тога, персонални трансфери или новчане дознаке из иностранства износили су 2,44 милијарди КМ, а остали текући трансфери, од чега највише пензије из иностранства, износили су 1,14 милијарди КМ.

На капиталном рачуну салдо је износио 355 милиона КМ, што је за 47 милиона КМ мање у односу на претходну годину.

На финансијском рачуну су забиљежени нето приливи од 783 милиона КМ (1,02 милијарде КМ у 2015. години), који указују на даљи раст обавеза према нерезидентима којима се финансирао дефицит текућег рачуна. У оквиру финансијског рачуна, стране директне инвестиције (нето пасива) у БиХ у 2016. години износиле су 460,6 милиона КМ и биљеже смањење у односу на 2015. годину за 55,6 милиона КМ.

ЦББИХ ПУСТИЛА У ОПТИЦАЈ ДОДАТНЕ КОЛИЧИНЕ НОВЧАНИЦА И КОВАНОГ НОВЦА, ШТАМПАНИХ И КОВАНИХ У 2017. ГОДИНИ

Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) пустила је у оптицај новчанице конвертибилне марке у апоенима од 10, 50 и 100 КМ и ковани новац у апоенима од 5, 10, 20 и 50 фенинга и 1 КМ, додатно штампане и коване у 2017. години.

Новчанице и ковани новац наведених апоена, издање 2017. година, штампани су и ковани у складу с редовним активностима ЦББиХ, које имају за циљ осигурати довољно новчаница и кованог новца одговарајуће апоенске структуре за потребе готовинског промета у БиХ. Ново издање новчаница замијениће у оптицају новчанице претходних издања, које ће због дотрајалости

током претходних година, бити повучене из оптицаја. Новчанице претходних издања, чији је квалитет задовољавајући у складу са стандардима ЦББиХ, као и ковани новац претходних издања, и даље ће остати у оптицају као законско средство плаћања.

Основна обиљежја новчаница штампаних у 2017. години остају иста као и на новчаницама претходних издања, с том разликом што је на новом издању назначена бројчана ознака „2017“ као година штампања наведених апоена и потпис гувернера ЦББиХ „Сенад Софтић“. Такође, остају иста обиљежја додатних количина новца кованог у 2017. години, с тим да се на наличју кованог новца свих апоена налази бројчана ознака „2017“, као година ковања наведених апоена.

Штампање и ковање нових количина новчаница и кованог новца конвертибилне марке нема инфлациони ефект, јер ниједна КМ неће бити пуштена у оптицај без поштивања принципа валутног одбора, што значи да свака издана конвертибилна марка има покриће у страној валути по фиксном курсу.

Новчанице и ковани новац ће у оптицај бити пуштени сукцесивно, односно према потреби, посредством главних јединица и филијала ЦББиХ.

ПОЧЕЛА ПРИМЈЕНА НОВИХ ОДЛУКА ЦББИХ ИЗ ДОМЕНА РАДА ПЛАТНИХ СИСТЕМА

Од 1. 3. 2017. године почела је примјена нове Одлуке о утврђивању тарифе накнада за услуге које врши Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ), те примјена нове Одлуке о утврђивању оперативних правила за жироклиринг.

Овим одлукама, које су мотивисане модернизацијом платних система прилагођеним директивама Европске уније, тј. увођењу SEPA формата, у жироклиринг систему (обављање платних трансакција за банке до 10.000 КМ), уместо досадашњих три, уведена су четири поравнања, што омогућава правним и физичким лицима чешће

процесирање њихових платних налога у току дана. Такође, мијењају се тарифе накнада за обављање платних трансакција у жироклиринг систему и то:

- **за прво поравнање 0,20 КМ по трансакцији** (умјесто досадашњих 0,10 КМ),
- **за друго поравнање 0,25 КМ по трансакцији** (умјесто досадашњих 0,15 КМ),
- **за треће поравнање 0,30 КМ по трансакцији** (умјесто досадашњих 0,20 КМ), те
- **за четврто поравнање 0,35 КМ по трансакцији.**

Такође, уместо досадашњих 0,30 КМ, новом Одлуком о утврђивању тарифе накнада за услуге које врши ЦББиХ, накнада за приступ Централном регистру кредита (ЦРК) сада износи 1,00 КМ.

Овим одлукама постиже се ефикасније вредновање услуга платних система (жироклиринг, регистри рачуна, Регистар кредита, RTGS, SWIFT, EMTH...) везано за побољшање и повећање квалитета и брзине пружања услуга, те кроз планирану дограм ју платних система по препорукама из Програма процјене финансијског сектора (FSAP) међународних финансијских институција.

КАРТИЧНО ПОСЛОВАЊЕ У БиХ

Према подацима Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), на крају 2016. године услуге картичног пословања пружале су 24 комерцијалне банке у БиХ. Ријеч је о глобалним брендовима: MasterCard, Visa и American Express, док само три банке нуде једину домаћу картицу – Bamcard.

Прошле године, укупан број активних картица био је 2.042.280, за разлику од 2015. године када је било 2.013.219 картица код грађана БиХ. То је повећање од 29.061 картице у односу на 2015. годину.

Вриједност трансакција које су протекле године реализоване картицама у земљи и иностранству, износила је 8.791.381.069 КМ, што је повећање у односу на 2015. годину када је реализована вриједност трансакција била 7.663.585.465 КМ.

Од укупне вриједности трансакција реализованих употребом картица у земљи и иностранству, у 2016. години, путем ATM апарате подигнуто је готовине у износу од 6.244.340.685 КМ или 71% вриједности, а на

POS апаратима је реализовано 2.547.040.384 КМ или 29% вриједности. У протеклој години проценат реализоване готовине на ATM и POS уређајима је износио 82%, а вриједност роба и услуга је износила само 18% од укупног промета путем картица.

Просјечна вриједност једне трансакције била је 112 КМ у 2016. години и већа је у односу на претпрошлу годину за 3 КМ. Просјечан годишњи промет по једној картици је у 2016. години износио 4.305 КМ, за разлику од 2015. године када је био мањи и износио је 3.807 КМ. Дакле, забиљежено је повећање у висини од 498 КМ.

У протеклој години, на ATM и POS уређајима банака у иностранству, грађани БиХ су, преко картица издатих у нашој земљи, реализовали износ од 493.665.871 КМ, што је за 62.836.827 КМ више у односу на годину раније. Од тог износа, на ATM и POS уређајима је подигнуто готовог новца 157.432.300 КМ, а робе и услуге на POS уређајима је реализовано у висини од 336.233.572 КМ.

Страни грађани су картицама својих банака из иностранства на ATM и POS уређајима бх. банака у 2016. години реализовали 1.469.698.415 КМ, од чега је преко ATM и POS уређаја дигнуто готовине у износу од 1.075.006.118 КМ, док је робе и услуге преко POS уређаја реализовано у висини од 394.692.297 КМ.

Банке интензивно раде на увођењу у понуду све већег броја ATM и POS уређаја. У протеклој години било је укупно 1.512 инсталираних ATM уређаја и 27.353 POS уређаја, од тога 26.324 у трговинама и 1.029 на шалтерима банака.

Све банке у БиХ нуде Интернет банкарство или неку врсту електронског банкарства. Подаци показују изражен тренд повећања броја клијената који користе ове услуге. Овом врстом услуге обухваћено је укупно 383.761 субјекат, док је у 2015. години било укупно 314.777 субјеката који су користили ову услугу. Од укупног броја корисника Интернет или неке врсте електронског банкарства, 48.053 је било правних субјеката и 335.708 физичких лица.

ПРЕДСТАВНИЦИ АМЕРИЧКИХ ФЕДЕРАЛНИХ РЕЗЕРВИ ПОСЈЕТИЛИ ЦББиХ

Представници Федералних резерви (FED) из New Yorka посјетили су, 29. 3. 2017. године, Централну банку Босне и Херцеговине (ЦББиХ), где су с гувернером ЦББиХ др Сенадом Софтићем и његовим сарадницима разговарали о могућности успостављања кореспондентских односа и сарадње ове две институције.

Будући да FED New York, у име Система федералних резерви САД, пружа банкарске и друге услуге другим светским централним банкама, владама и међународним званичним институцијама (око 200 субјеката), ЦББиХ је овој институцији упутила захтјев за успостављање кореспондентских односа и коришћење услуга које FED New York нуди.

Имајући у виду чињеницу да ЦББиХ, у складу са Законом о ЦББиХ, ради по аранжману валутног одбора и да је домаћа валута везана за евро, постоји законско ограничење износа средстава која се могу држати у другим неевро валутама. Ипак, ЦББиХ је заинтересована да испита могућност инвестицирања у хартије од вриједности САД посредством FED-а, а о чему је и разговарано током састанка.

ДЕЛЕГАЦИЈА DG ECFIN У ПОСЈЕТИ ЦББиХ

Централну банку Босне и Херцеговине (ЦББиХ), 6. 3. 2017. године, посетила је делегација Генералне дирекције за економска и финансијска питања Европске комисије (DG ECFIN). Делегацију је предводила директорица гђа Elena Flores.

Посјета делегације, с којом је разговарао гувернер ЦББиХ др Сенад Софтић са сарадницима, у контексту је оцјене програма економских реформи БиХ за период 2017 – 2019., те припреме приједлога смјерница у области политика које ће у финалној верзији бити усвојене 23. 5. 2017. године, на састанку земаља чланица Европске

уније (ЕУ) и земаља Западног Балкана. Гђа Flores користи свој боравак у БиХ и како би се информисала о генералним економским питањима.

ЦББиХ ће, према гувернеровим ријечима, наставити с редовним активностима прописаним Законом о ЦББиХ. Поред редовних активности, у овој години планирани су модернизација и дограма жироклиринг система, Јединственог регистра трансакционих рачуна и Централног регистра кредита, што појачава транспарентност у финансијском и платном систему, ажураност података, спречавање злоупотреба и спречавање прања новца. Ове активности су у складу са стандардима и најбољом праксом у земљама региона и ЕУ, а од вишеструке су користи за све актере у финансијском и економском систему БиХ, истакао је гувернер Софтић.

Делегација DG ECFIN интересовала се и за економски раст у БиХ, за режим валутног одбора, за питања из области банкарског сектора, те за приливе страних директних инвестиција – да ли је пад у 2016. години разлог за забринутост и који су разлози довели до овог пада. Једна од тема разговора била је и статистика која се односи на податке о инфлацији и на податке о владиним финансијама.

ГУВЕРНЕР СОФТИЋ РАЗГОВАРАО С ОДБОРОМ ДИРЕКТОРА EBRD-а

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ), др Сенад Софтић саставо се 28. 3. 2017. године с Одбором директора Европске банке за обнову и развој (EBRD), који је боравио у тродневној посјети Сарајеву у склопу припрема нове EBRD-ове стратегије за Босну и Херцеговину за период 2017-2021.

Сврха посјете ЦББиХ била је упознавање с ризицима и изазовима с којима се банкарски сектор Босне и Херцеговине суочава, информисање о новим законским рјешењима којима се регулише банкарски сектор и осигурање депозита у Босни и Херцеговини, као и очекивани утицај тих рјешења на финансијски сектор. Делегација EBRD-а је, такође, искористила ову прилику да се упозна о макроекономским показатељима за

државу с посебним фокусом на кретања у финансијском сектору.

Током разговора, гувернер Софтић је истакао задовољство посјетом Одбора директора, при томе нагласивши позитивну улогу EBRD-а као једног од најбитнијих институционалних инвеститора у Босну и Херцеговину током последњих 20 година, изразивши при томе надање да ће ова банка и даље остати активна у нашој држави.

Састанку су, осим представника ЦББиХ, присуствовали и представници агенција за банкарство Федерације БиХ и Републике Српске и Агенције за осигурање депозита Босне и Херцеговине.

ГУВЕРНЕР ЦББИХ РАЗГОВАРАО С ДЕЛЕГАЦИЈОМ ММФ-а

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић, са сарадницима, разговарао је 7. 3. 2017. године у Сарајеву с делегацијом Међународног монетарног фонда (ММФ). Делегацију ММФ-а је предводио шеф Мисије ММФ-а за БиХ Nadeem Ilahi.

Током састанка разговарано је о наставку праћења напретка у испуњавању услова и претходних мјера за окончање првог прегледа по Проширеном аранжману између БиХ и ММФ-а.

Гувернер Софтић је упознао представнике ММФ-а о подузетим активностима и статусом провођења мјера из Писма намјере које се односе на ЦББиХ, укључујући и припрему свеобухватног Меморандума о разумијевању у области финансијске стабилности.

ГУВЕРНЕР СОФТИЋ ПОТПИСАО МЕЂУБАНКАРСКИ СПОРАЗУМ О ИСПЛАТИ КЛИРИНШКОГ ДУГА

Гувернер Централне банке Босне и Херцеговине (ЦББиХ) др Сенад Софтић је, 21. 3. 2017. године у Москви, у име ЦББиХ, која је банкарски и фискални агент државе Босне и Херцеговине, потписао међубанкарски споразум с представницима државне Банке за развој и спољне економске односе (Внешекономбанк) из Русије.

Овим споразумом се регулише обрачун и отплата дуга према Споразуму између Владе Руске Федерације и Савјета министара Босне и Херцеговине о измирењу

ПОЧИЊЕ ИЗРАДА ПЛАНА ИНТЕГРИТЕТА ЦББиХ

У складу са Стратегијом борбе против корупције Босне и Херцеговине, коју је донијела Парламентарна Скупштина Босне и Херцеговине, с циљем реализације специфичних мјера из Акционог плана за провођење Стратегије борбе против корупције, Закона о Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције донијела је Смјернице за израду и провођење плана интегритета. Сходно овим смјерницама, јавне институције на свим нивоима власти у БиХ, дужне су израдити и усвојити план интегритета.

Поступајући у том правцу, Централна банка Босне и Херцеговине (ЦББиХ) је донијела релевантне одлуке којим је формиран Стручни тим за израду плана интегритета ЦББиХ, а предметним одлукама су стручном тиму дате конкретне надлежности у погледу извршења овог задатка. У вези с тим, ЦББиХ је усвојила План борбе против корупције ЦББиХ, као још један предуслов за израду Плана интегритета ЦББиХ.

У свјетлу датих надлежности из наведених одлука, остварен је контакт с Агенцијом за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (АПИК) у вези с организовањем адекватне едукације током које ће бити објашњено на који начин израдити план интегритета за ЦББиХ. С тим у вези, 4. 4. 2017. године, представници АПИК-а су одржали едукацију за чланове Стручног тима и руководеће службенике у ЦББиХ.

обавеза бившег СССР-а по обрачунима у вези с робним прометом између бившег СССР-а и бивше СФРЈ.

Потписивањем овог међубанкарског споразума створени су технички предуслови за исплату клириншког дуга бившег СССР-а према Босни и Херцеговини, а његовом потписивању претходило је потписивање међудржавног споразума, који су потписали замјеник предсједавајућег Савјета министара БиХ и министар финансија и трезора БиХ Вјекослав Беванда и замјеник министра финансија Руске Федерације Сергеј Анатољевич Сторчак.

Према условима наведеним у споразуму, у року од 45 дана након ратификације Споразума између Руске Федерације и Савјета министара БиХ, Внешекономбанк ће, по примитку средстава од Министарства финансија Руске Федерације, исплатити износ од 125.157.834,38 USD на рачун Министарства финансија и трезора БиХ код ЦББиХ.

Средства ће се даље распоредити за потребе институција БиХ, ентитете и Брчко дистрикт у складу с пропорцијама договореним у међудржавном Споразуму.

ОДРЖАНА ЕДУКАЦИЈА СЛУЖБЕНИКА КОЈИ ЂЕ РАДИТИ НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ ISO СТАНДАРДА КВАЛИТЕТА

У оквиру SPI GIZ програма, Централна банка Босне и Херцеговине учествује у тематској области под називом „Управљање системом квалитета у циљу побољшања и успоставе процесно оријентисаног система управљања квалитетом“. Систем ће бити имплементиран на свим локацијама ЦББиХ – у Централном уреду Централне банке у Сарајеву, Главној јединици Сарајево, Главној јединици Мостар, Главној банци Републике Српске Централне банке Босне и Херцеговине Бања Лука, Филијали Централне банке Босне и Херцеговине у Брчком и Филијали Централне банке Босне и Херцеговине на Палама.

У склопу реализације пројекта, почетком априла организована је интензивна едукација службеника који ће радити на имплементацији ISO стандарда квалитета. Едукација за представнике руководства за квалитет трајала је осам радних дана, подијељених у два циклуса обуке по четири дана. Обуку је држала консултантска фирма TÜVadria d.o.o. коју је уговорио GIZ. Обука нуди сва потребна знања за ISO 9001 и припадајући цертификат.

УЧЕНИЦИ СРЕДЊИХ ШКОЛА ИЗ ШИРОКОГ БРИЈЕГА И МАГЛАЈА И СТУДЕНТИ ИЗ САРАЈЕВА ПОСЈЕТИЛИ ЦББИХ

У посјети Централној банци Босне и Херцеговине 31. 3. и 7. 4. 2017. године боравили су ученици завршних разреда Средње стручовне школе из Широког Бријега и ученици Мјешовите средње школе из Маглаја. Осим што имају наставу и предавања, професори ових школа настоје ученике, колико је то могуће, едуковати ван наставе, организујући различите сајмове, едукације, посјете организацијама и институцијама. У оквиру овакве врсте едукације, ученици су изразили жељу да посјете ЦББиХ, где им је презентације одржао проф. др Енвер

Бацковић, економски аналитичар-експерт у Канцеларији водећег економисте ЦББиХ. Ученици су упознати о краткој историји институције, основним задацима, организационој структури ЦББиХ, те о активностима ЦББиХ на пољу сарадње с образовним институцијама. Такође, 21. 4. 2017. године, ЦББиХ су посјетили студенти Удружења студената Правног факултета у Сарајеву. Сви су били у прилици обићи поставку новца у аули зграде ЦББиХ, где су им о историји бх. новца говорили упослени у Одјељењу трезора Централног уреда ЦББиХ.

У оквиру посјете Босни и Херцеговини, група од 30 студената Yale School of Management (SOM) посјетила је ЦББиХ. Ријеч је бизнис школи, јако интернационалног карактера. Један од циљева посјете БиХ је да студентима буду представљене различите перспективе - од политичког врха, преко домаћих и страних компанија, до невладиних организација. Имајући у виду значај ЦББиХ за босанскохерцеговачку економију, студенти овог престижног америчког универзитета су исказали жељу да се боље упознају о институцији и њеном раду о чему су их информисали вицегувернерка ЦББиХ мр. Ернадина Бајровић и проф. др. Енвер Бацковић, економски аналитичар – експерт у Уреду водећег економисте ЦББиХ. ЦББиХ је изузетно задовољна због чињенице да, осим студената и ученика са простора БиХ, и студенти са универзитета у иностранству показују интересовање за рад ове институције.

